

Maria Eugènia Gay

Homenatge a l'advocacia d'ofici

Avui, com cada 12 de juliol, celebrem el dia de la Justícia Gratuïta i del Torn d'Ofici en commemoració de l'entrada en vigor, el 1996, de la llei d'Assistència Jurídica Gratuïta, ja fa 23 anys. Aquesta llei va desenvolupar el dret fonamental, recollit a l'article 24 de la Constitució espanyola, relatiu a la tutela judicial efectiva, i a l'article 119 del mateix text constitucional, a través del qual, sota el principi d'accés a la justícia en igualtat de condicions per a tota la ciutadania, va preveure que aquesta havia de ser gratuïta per a les persones més vulnerables que acreditessin insuficiència de recursos per litigar, així com les víctimes de violència de gènere i terrorisme.

Partint d'aquests preceptes, l'Estat no pot abandonar les persones que, amb la necessitat de demanar justícia, no tenen ni els recursos mínims per fer front a les despeses del procés judicial. Per això, el govern té la responsabilitat de garantir, organitzar i finançar el sistema d'assistència jurídica gratuïta que permeti als més desfavorits tenir accés a la mateixa, cobrint essencialment els costos d'assessorament, defensa i representació dels professionals del dret.

Els col·legis de l'advocacia han cobert amb encert, des de temps immemorials, aquest accés dels més vulnerables al dret de defensa i a la tutela judicial efectiva; dret fonamental l'origen del qual va tenir lloc, després de viure's un dels episodis més vergonyosos i cruels de la història recent, en la Declaració Universal dels Drets Humans del 1948 i va ser recollit posteriorment a l'article 6 del Conveni Europeu de Drets Humans. Així, no podem entendre l'assistència jurídica sense garantir l'accés a la justícia gratuïta, pilar bàsic de l'Europa del benestar i del nostre Estat social i democràtic de dret, sent l'advocacia qui vertebrava a través dels lletrats i lletrades del torn d'ofici, adscrits voluntàriament, un servei públic que garanteix la defensa dels drets i llibertats de les persones.

Vull expressar el meu més profund respecte i admiració a tots i totes que exerceixen la forma més noble de la professió: l'advocacia del torn d'ofici. Hem de reconèixer la importantíssima tasca social que realitzen els més de 3.200 advocats i advocades d'ofici que té actualment el Col·legi de l'Advocacia de Barcelona i, així mateix, també hem de recordar i reconèixer la tasca que van realitzar els com-

La inversió en justícia gratuïta ha de ser una aposta prioritària i ferma dels estats

panyos i companyes que de forma vocacional van defensar els drets i llibertats de la ciutadania quan el dret de defensa no estava garantit per llei al nostre país.

L'exercici de l'advocacia comporta un contacte molt directe amb la realitat, atenes a situacions de vulnerabilitat en diferents estrats de la societat com, per exem-

ple, els dramàtics casos de violència de gènere, els problemes derivats de les clàusules abusives, l'increment en el tràfic d'éssers humans o els delictes d'odi. El 2018 es van tramitar 103.474 designacions d'ofici, de les quals 69.073 corresponen a la jurisdicció penal i 34.401 a la resta d'àmbits del dret. Altres dades significatives del mateix any són les més de 4.000 designes d'advocat d'ofici per defensar les víctimes de violència de gènere, les 5.153 en matèria d'estrangeria i les 608 per atendre els menors no acompanyats.

La ciutadania que consideri que els seus drets han estat vulnerats i acreditat que no pot fer front econòmicament a les despeses d'una defensa tindrà dret a un advocat del torn d'ofici especialista en qualsevol dels àmbits del dret, i l'administració serà l'encarregada de realitzar l'abonament de les actuacions de l'advocacia, d'acord a uns mòduls establerts i aprovats pels poders públics.

Volem reivindicar i posar de manifest que aquests mòduls de retribució pel servei del torn d'ofici, a més de percebre's tardanament, estan molt per sota dels honoraris que es pagarien en una situació de lliure mercat. Segons el *XII Informe sobre justícia gratuïta* –publicat el 2018–, la inversió en justícia és de 5,60 euros per persona, una xifra que considerem insuficient per garantir unes condicions de feina dignes per als més de 46.000 advocats adscrits al torn d'ofici a Espanya.

La inversió en justícia gratuïta ha de ser una aposta prioritària i ferma dels estats que garanteixi el dret de defensa de les persones més vulnerables i reconegui la incansable tasca social que presta l'advocacia del torn d'ofici en condicions difícils, amb hores d'espera als jutjats, eterns desplaçaments o nits de guàrdia sense dormir, el patiment que han de suportar –a l'empatitzar amb la causa dels seus clients–, la seva inestimable feina i dedicació les 24 hores del dia dels 365 dies de l'any.

Aprofitem la jornada d'avui per retre homenatge a l'advocacia del torn d'ofici com a pilar sobre el qual descansen els drets de tota la societat.●

